

Mrtav sam. U stvari nisam skroz, al' biću kad ovo završim pa se obesim. Mogu ja odmah, al' prvo da zapišem šta se desilo. Želim da se znade da mi je bilo 43 godine dok sam pisao ove redove, i da se zna da nit' vojske služio, niti cure ljubio nisam.

Da me sada vidi tajo, a osećam da me iz nekog prikrajka posmatra, kazao bi mi ovako:

— Đuro sine, idiote tatin. Ništa se pametnije od tebe nisam nadao. Glup si se rodio i glupo si skončao.

Onda bi mi odalamio jednu iza ušiju.

Ali vidite, oca nema. Odalamio je svoje. Majku ne pamtim, rekao tajo dok je još zemljom iš'o da je umrla u smrdljivom skloništu donoseći me na svet.

Svskog jutra bi me drmao dok se ne razbudim pa bi išli da namerimo krave i konje. Čutao je, pio mnogo vode i nije reč progovarao. Znao sam da ga je bolela glava a znao sam i od čega.

Zatim bi upregnuli Pašu pa se zaputili na njivu. Tek tamo bi tata prozborio; psovao bi žito i krompir a najviše jalovu zemlju.

Ponekad bi nakon rada u polju zajahali konje pa lutali duž potoka da nađemo mesto za pecanje. To sam mnogo voleo. Jedva sam čekao da kaže, dok smo gledali u plovke a konji pasli travu, ovako:

— Đuro sine, sada ću ti ispričati kakav svet nekad beše dok oni dilberi leta '62 nisu postavili rakete na Kubu...

Uvek je tako počinjao priče koje sam voleo da slušam, priče o svetu pre onog jada i čudima u njemu. Ali više od svega sam voleo okupljanja sreza iako svake godine bi sve manje ljudi a bogme i sve manje cura.

Dok smo se jednom vozili ka vašarištu, na kolima punim žita i krompira, rekao sam mu — Tata, ja bi da se ženim! – a on ustavio zapregu, zagledao se u mene pa mi odalamio jednu iza ušiju i rekao ovako:

— Đuro sine, znao sam da si idiot čim si se rodio. Nema ženidbe i gotovo. Zaboravi!

Nagnuo je flašu, obrisao usta pa poterao Pašu.

— Ali tata, vreme mi je a i dobro bi došla pomoć u kući...

— Nijedne!

Zaćutao sam i kovao plan. Znao sam, govorio mi je taj ako zagusti da prislonim lotre kobili otpozadi al' da pazim da me Paša ne vidi. Onda se smeja dok se nije zakašljao i zakrkljao.

Kada smo stigli na vašarište upitali smo se sa ljudima, sneli robu sa kola i podigli šator. Lovci su nam donosili suvo meso a skitnice svakakve potrepštine iz spaljenih gradova. Kola su se punila alatima, provijantom i flašama rakije. Tata se dobro cenkao ali za rakiju nije, tu je bio mnogo popustljiv.

Kada smo sav krompir i žito potrošili, kola prekrili i uvezali, taj je otišao da besedi sa ljudima a ja sam potražio Ankicu. Ugledao sam je među curama a i ona mene. Zagledali smo se još prošle jeseni kada je sa svojim ćaćom donela kuruz do kola. Odveo sam je dalje od vatre da nas ne gleda narod. Onda, gutajući knedlu, pitao sam je ovako:

— Ankice, bi l' ti da budeš moja žena? — a ona spustila pogled, crvena u licu, i tiho odgovorila:

— Bi.

Taman da je poljubim od miline nađe nas taj i počeo da mi galami da se manem ćorava posla. Tada sam dobio najjaču šljagu iza ušiju u životu, toliko jaku da su mi igrala nekakva svetla pred očima a u ušima mi mnogo zvonilo.

Narod se smejao a Ankica se prepala i pobegla. Vraćajući se kući tata mi je objašnjavao, kako on veli, neke stvari. Govorio je ovako:

— Đuro sine glup si koliko si težak. Zar od onih silnih knjiga koje noću čitaš nisi saznao da su cure jalove i zatrovane kao uostalom ceo svet? I ako slučajno dobiješ dete, ne bi bilo dobro jer bi imalo tri oka, pišu na prsima i svetlelo bi noću.

Tada se počeo smejati i krkljati.

Stigli smo pred mrak na imanje i istovarili kola. Dok sam gulio krompir kraj šporeta, pitao sam kakve veze ima što je sve zatrovano i pogano, što neću imati dece i zar je sva korist od žene da rađa decu, jer živeti se mora, ne može se živ pod zemlju a ako se već mora onda je nekako lepše sa ženom da olakša čoveku teške dane i ugrije hladne noći. Tako sam mu objasnio.

Iskupio je čašicu i tresnuo je o astal.

— Đuro sine, nemoj da znojiš svoj krdžavi mozak filozofiranjem nego donesi drva, vatra se gasi!

Krenuvši ka vratima, da iskoračim u noć, pade mi na um misao koja će ga smekšati:

— Tata, zar ti nisi uzeo mater da vam život bude lep, da živite fino?

Krenuo sam ka naslaganim cepanicama. Nisam video kako je tajo prebledeo pa pocrveneo od besa. Izleteo je za mnom u noć, zgrabio lopatu i dok sam slagao cepanice u naramak tresnuo me njome po leđima i proderao se:

— Nikad više da je nisi spomenuo, ubico! Nikad više!!!

Nekakva tmina mi obuze razum a bes srce. Nađe mi se sekira u ruci pa sam svom taji rascopao glavu i isekao ga na komade. Skupio sam ga u dva džaka i sahranio.

Od tad prođe mesec a svakim danom tajo sedi uz šporet i nemo me posmatra, onako sav providan, bude sa mnom na njivi i u štali, u radio-nici i u klozetu, bude svugde gde i ja a ništa ne govori a ja ništa ne pitam. Nekad zažmurim pa nestane al' se sutra opet pojavi. Čitao sam ja o toj psihologiji. Otkopao sam grob da se suočim sa svojim prikazama a i da vidim da se nije iskobeljao i sastavio. Nije.

Juče sam uzjahao Pašu i krenuo da prosim Ankicu. Biće mi bolje sa njom a tata će nestati kada dovedem ženu.

Pred njenim imanjem stajao je na sred puta i digao ruku. Zaustavio sam konja i tad mi se obratio po prvi put od kad sam ga ubio i iseckao. Reče mi pokojni tata ovako:

— Đuro sine glupavi. Ubio si me zbog bezube cure ćelave glave i kljakavih nogu koja ti može sutra umreti od otrova u krvi. Znao sam da si lud ali da si toliko, nisam verovao.

Umesto šljage, osetio sam dašak ledene jeze na potiljku.

Okrenuo sam Pašu i odjahao kući jer sam znao da će tata uvek biti kraj mene, doveo ženu ili ne a on se već stvorio tamo, sedeo kraj šporeta, sastavio prste pod bradu i gledao me.

Nahranio sam grla, večerao i pokušao da obnevidim taj u koji se baš nešto uzmuva, kao da je slutio moj naum.

Žalim što sam ga ubio u huji, žao mi što curu nikad nisam poljubio a žao mi i marve koje će lipsati bez nas. Valjda će neko naići da ih udomi.

Toliko.

Uže se njiše na promaji a tajo se cereka i krklja. Samo još vode da se napijem pa krećem put štale.